

מתורתו של צדיק אביר יעקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביחצירא זי"ע | על דרך הפשט לקט דרושים ומאמרים, בביאור פשט מצוות התורה וענייני עבודת הש"ת שגלקטו מכל ספריו הק'

פרשת בלק ה'תשי"פ

חובת הזהירות בקדושת בית הכנסת

ויחלם והנה סלם מצב ארצה וכו' (בראשית כח יב). אפֿשר לרמז על בית הכנסת, דרָאָה יַעֲקֹב אַבִּינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם בְּתֵי כְּנִסְיֹת שְׁעֵתִידִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַתְּפַלֵּל בָּהֶם, וְרָאָה שְׁבִתֵי כְּנִסְיֹת שֶׁל מִטָּה יֵשׁ כְּנִגְדָן בְּתֵי כְּנִסְיֹת מְכֻנְּוֹת לְמַעַלָּה, כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכֻרָנָם לְכַרְכָּה (וּזְהַר ח"ב נט) דָּכַל מְקוֹם קִדְשָׁה לְמִטָּה יֵשׁ כְּנִגְדוֹ לְמַעַלָּה. וְהֵנָּה **סְלָם** גִּמְטְרִיא שְׁתֵּי פְעָמִים 'הִיכָל', לְרִמּוֹז עַל הִיכָל שֶׁל מִטָּה וְהִיכָל שֶׁל מַעַלָּה, וְזֶהוּ שְׂאֵמְרָא **מִצַּב אַרְצָה וְרֵאשׁוּ מַגִּיעַ הַשְּׂמִימָה**, הוּא הִיכָל כְּנִגְדַּ הִיכָל, וְהֵנָּה מְלֶאכֶי אֱלֹהִים עֲלִים וִירָדִים בּוֹ לְקַבֵּל תְּפִלוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אַחֵר כֶּף וְהֵנָּה ה' נֹצֵב עָלָיו, לְקַבֵּל הַתְּפִלָּה:

הקב"ה יושב בביהכנ"ס המכוון כנגדו לקבל התפילה

ואפֿשר דלָזָה רמז הנביא (חבקוק ב ט) 'וה' בהיכל קדשו' הס מפניו כל הארץ, בא להזהיר בני ישראל, כשיכנסו להיכל מלכו של עולם שהיא בית הכנסת, ידעו ויבינו שיש בית כנסת מכוננת כנגדה למעלה שבה יושב הקדוש ברוך הוא לקבל התפלה. ועל זה צריכים להתנהג בקדושה יתרה, ויבזו ויכלמו וירעדה תאחזם, שלא ישוחו שיחת חליין ולא יתעסקו בשום דבר אפלו בדברי תורה וזולת בתפלה בכונה מכוננת:

וזהו שאמר וה' בהיכל קדשו' הס מפניו כל הארץ, 'הס' גימטריא 'היכל', ועוד, 'מפניו כל הארץ' ראשי תבות גימטריא 'היכל'. והפונה, 'וה' בהיכל קדשו', דהינו בשעת התפלה שישאל יושבים בהיכל שהיא בית הכנסת הרמוז בראשי תבות 'מפניו כל הארץ', כיון שהקדוש ברוך הוא יושב בהיכל שכנגדו למעלה, התקן עצמו למה שרמוז בהיכל שהוא 'הס' גימטריא של 'היכל', דהינו הס שלא להפיר שום דבר זולתי התפלה, וזהו שסמך לזה 'תפלה לחבקוק' (שם ג א):

(מחשוף הלבן פרשת ויצא)

ישמור עצמו בעת התפילה בבית הכנסת

ובני ארם עוץ וחול וגתר ומש (בראשית יכג). הרמז בזה, שבשעת תפלה צריך שיטהר מחשבתו ויפנה לבו מכל דברים המטרידים אותו, לפי שהתפלה נקראת עבודה שבלב, שנאמר (דברים יא יג) 'ולעבדו ככל לבבכם'. ועוד, צריך שינהג קדושה בבית הכנסת ויחשב שהשכינה שם, ולא ירבה דברי חל בבית הכנסת ולא יריב עם אדם שם:

וזהו שנאמר **ובני ארם** שהיא התפלה, עוץ מלשון עצה, דהינו צריך שיטהר עצמו ומחשבתו ולא תהיה עצתו אלא בעבודת ה' דוקא. **וחול**, הינו מרחיק דברי חל שלא יזכירם בבית הכנסת. **וגתר**, אותיות 'ותגר', שלא יעשה שום תגר ולא ריב בבית הכנסת. וזהו **ומש**, מלשון הסרה, כמו 'לא ימוש' (יהושע א ח), כלומר דמסיר עצמו מדברי חל וריב ומצה וכיוצא בבית הכנסת, ומתנהג בה כי אם בקדושה:

(פיתוחי חותם פרשת נח)

(שמות כה ח). אפֿשר לרמז דנקודות מקדש הן נקודות 'יראה', להורות דעקר המקדש ובית הכנסת הוא שירגיש האדם בעצמו וידע שהשכינה מצויה שם, וישב שם במורא ופחד שהרי יושב לפני השכינה, וכמו שאמר (תהלים נח טז) 'בבית אלהים נהלך ברגש', דהינו שירגיש וידע שהרי הוא בבית אלהים, פרוש בבית שאלהים מצוי שם. וכמו שאמר יעקב אבינו עליו השלום (בראשית כח יז) 'מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלהים', כלומר מאחר שהוא בית אלהים הוא נורא מאד, והיושב בו צריך לישוב במורא גדול ובקדושה. וכמו שתמה יעקב אבינו עליו השלום שאמר (שם פסוק טז) 'אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי', ופרש רש"י ז"ל שאם ידעתי לא ישנתי במקום קדוש כזה:

וכמו שאמר דוד המלך עליו השלום (תהלים ח) **ואני רבב חסדך אבוא ביתך אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך**, הכונה, אמר דוד המלך עליו השלום, חסד גדול ורב מאד עשית עמנו אשר זכיתנו לבוא עד הלם, שאמרת לנו עשו לי בית אשר שם אהיה מצוי עמכם, וכיון שכן הוא, צריכים אנו מפני כבודך המצוי שם לישוב במורא ופחד. וזה שאמר 'ואני רבב חסדך אבוא ביתך', דהינו חסד רב עשית עמי שאמרת לי זה בבית, הנני מצוי בו, בוא ושב עמי, וכיון שכן הוא, משעת כניסתי בו אפנס ביראה, וכל ישיבתי שם ביראה, וזהו 'אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך':

(מחשוף הלבן פרשת תרומה)

יבוא לבית הכנסת מעוטף בציצית ומעוטף בתפלין

איש על דגלו וגו' (במדבר א נב). הנה זה הפסוק סמוך לפסוקים שכתבנו, ואפֿשר שגם זה לרמז על סיום הענין שכתבנו על בית הכנסת, והנה [צריך] שיזהר בענית אמן, ויזהר להיות מעשירה ראשונים. וגם כן צריך לבוא לבית הכנסת מעטף בציצית ומעטף בתפלין, דאם אינו מעטף ומעטף בהם, כל מה שיעשה בטל ומבטל. וגם כשיעטף ויתעטר בהם, צריך להתנהג בעודם עליו בקדושה ויראה. וגם כשיהיו בו כל המדות הללו בבית הכנסת, צריך שתהיה בו יראת שמים בשוק בין בני אדם, שיהיה משאו ומתנו באמונה ולא יעשה עולה, ולא ידבר פזב ולא מרמה, שאם יהיה דובר שקרים או רמאי וכיוצא וכשבא לבית הכנסת עושה כל החמורות של בית הכנסת, אין זה אלא מרמה אלהים ואדם, ותפלתו תועבה, ועליו נאמר (תהלים נ טז-יז) 'ולרשע אמר אלהים מה לך לספר חקי ותשא בריתי עלי פיך, ואתה שנאת מוסר ותשלך דברי אהרית', ונאמר גם כן (ישעיה א יב) 'מי בקש זאת מידכם רמס חצרי':

וזהו שאמר **איש על דגלו באת**, כבר כתבנו (לעיל) דדגלו רומז על מקומו של בית הכנסת, ובא לומר כאן, מה שאמרת לי לה שיהיה קובע מקום לתפלתו וכל המדות הנזכרות, צריך שיהיה **באת**, דהינו התפלין והציצית, בהם יחנו בני ישראל בבית הכנסת. ועוד, **באת** הם הסימנים

מורא ופחד מקדושת בית הכנסת

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם

מקומו מדגל, הינו מסמן, שלא ישנהו:

כשנמצאים עשרה בביהכ"ס אין הקב"ה כועס

והלויים יחנו סביב למשכן העדת. הלויים הם עשרה ראשונים שהשכינה מתחפרת עמם, יחנו סביב למשכן העדת, דהינו יהיו זהירים שיהיו מקבצים בעשרה בבית הכנסת שהיא משכן העדת, ובזה ולא יהיה קצף על [עדת] בני ישראל, משום דכשהקדוש ברוך הוא בא לבית הכנסת ואינו מוצא עשרה כועס, עכשו שמוצא עשרה לא יהיה קצף, דהינו אינו כועס. ולפיכך ושמו בני ישראל את משמרת משכן העדות, דהינו שיהיו עשרה מזמנים בבית הכנסת. והנה את משמרת ראשי תבות, אפן תפלה, משכים שיהיה מעשרה ראשונים תחלה:

שמשמנים בהם בני ישראל ונכרים בהם שהם בני ישראל אמתיים, והוא מה שאמר הנביא (צפניה ג יג) 'שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ולא ימצא תרמית בפיהם', לפיכך אמר באהת לבית אבתם, דהינו הסימנים שהניחו לנו אבותינו הקדושים, כשיהיו בו הסימנים הללו תפלתו מקבלת ורצויה, אבל אם בבית הכנסת חסיד ובשווק רשע, לריק יגע, ותפלתו תועבה:

(פיתוחי חותם פרשת במדבר)

מעלת המשכים לביהכ"נ וקובע מקום לתפילתו

וחנו בני ישראל איש על מחנהו ואיש על דגלו לצבאתם וגו' (במדבר א נב-ג). אפשר דבא לרמז דצריך אדם להיות זהיר בהשכמת בית הכנסת, כמו שאמר שלמה המלך עליו השלום (משלי ח לה) 'אשרי אדם שמע לי לשקד על דלתתי יום יום'. וצריך אדם לקבוע מקום לתפלתו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ה), כל הקובע מקום לתפלתו אלהי אברהם בעזרו, שנאמר (בראשית יט כז) 'וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם'. והנה אמרו רבותינו זכרונם לברכה (שם), דכשהקדוש ברוך הוא בא לבית הכנסת ואינו מוצא שם עשרה, מיד כועס, לפיכך צריך האדם להיות זהיר שיהיה מעשרה ראשונים, כי עקר התפלה הם עשרה ראשונים:

עיקר המצאות האדם בבית הכנסת

וזהו שאמר וחנו בני ישראל איש על מחנהו, היא בית התפלה, שהיא מחנה שכינה. והנה 'מחנה' במלוי כזה: מ"ם חי"ת נ"ן ה"י, המלוי גימטריא 'תפלה' עם הכולל, וכאלו אמר 'מחנה תפלה', ודהינו, יעשו בני ישראל עקר החנינה והשריה שלהם בבית הכנסת, שלא יהיה להם שום נחת רוח והטבת רצון זולת בישיבת בית הכנסת, וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ספר חרדים ריש פרק סו), בית הכנסת פרדס לצדיקים:

(פיתוחי חותם פרשת במדבר)

מעלת הקובע מקום לתפילתו

וחנו בני ישראל איש על מחנהו ואיש על דגלו לצבאתם (במדבר א נב). לרמז שיהיה קובע מקום לתפלתו, והמקום שישב בו היום בו ישב למחר כל ימיו ולא ישנה מקומו. לפיכך אמר איש על דגלו, דהינו מקומו, שיהיה

(פיתוחי חותם פרשת במדבר)

ישכים ויעריב לבית הכנסת

בראשית ראשי תבות רפואת ברית יהיה שוחר אל תפלות. בא לרמז דמעקרי תקון פגם הברית יהיה משכים ומעריב לבית הכנסת ערב ובקר וצהריים, דהתפלות במקום קרבנות, כמו שנאמר (הושע יד א) 'ונשלמה פרים שפתינו', ובזה יחשב לו כאלו כל יום ויום מקריב קרבנות.

וגם כן תפלות אבות תקנום (ברכות כו), וכיון דג' פעמים מבקש זכות אבות, זכות אבות מסייעתו והאבות מבקשים עליו רחמים במה שפגם בברית, ונסלח לו מחטאתו אשר עשה. ועל זה יש לרמז מה שאמר דוד המלך עליו השלום (תהלים נה יח-יט) 'ערב ובקר וצהריים אשיחה ואהמה וישמע קלי, פדה בשלום נפשי וגו', הכוונה היא 'ערב ובקר וצהריים' היא תפלת ערבית ושחרית ומנחה, אתפלל ואהמה, דהינו אהיה נאנח על מה שפגמתי, ומבטח אני שאב רחמן ישמע קולי ויקבל תפילתי ויסלח לי מה שפגמתי בברית. וזהו 'פדה בשלום נפשי' הוא הברית הנקרא 'שלום', והכוונה שפדה נפשי בשלמות בכל אברים אף 'שלום' שהוא הברית נתקן. ופרוש 'מקרב לי', מכנגד הנלחמים עמי הם המקטרגים עלי מסבת פגמו, עכשו האל ברחמיו פדאני בשלום ונסתלקו המקטרגים מעלי. ומי גרם לי זה, 'כי ברבים היו עמדי', דהינו אבות העולם שהם רבים ועצומים בתורה ובמצוות, זכותם 'עמדי', שאני מתפלל בכל זמן תפלות שתקנו והם בקשו עלי רחמים ונתקבלו תפלותי לפני המקום. ובזה יבוא הרמז על נכון, דרפואת הברית יהיה שוחר אל תפלות:

(גנוי המלך, תיקון הברית אות יז)

חידה שבועית: איך מפרש רבינו הכתוב 'ואני ברב חסדה אבוא ביתך אשתתחוה אל היכל קדשה בידאתך?'

(נא לכתוב תשובה קצרה ומתמצתת!).

פתרונות יש לשלוח עד יום שלישי הקרוב

למייל: 0774702681@gmail.com או לפקס 0774702681, יש לציין בראש הדף 'עבור אביר יעקב'

**שם הזוכה בסידור לשחרית
מתיבתא בהוצאת עוז והדר:**

פרשת ויקרא:

ה' מאיר פישד מבני ברק.

התשובה צריכה להיות מתוך ספרי מוז' האביר יעקב זי"ע (או מתוך עלון זה) בין שולחי התשובות תיערך הגרלה על סידור לשחרית מתיבתא בהוצאת "עוז והדר".

